

СТРАТЕГІЧНЕ УПРАВЛІННЯ КАПІТАЛЬНИМИ ІНВЕСТИЦІЯМИ

Інвестиції є головною формою реалізації стратегії економічного розвитку підприємства. Серед усіх напрямів інвестиційної діяльності провідне місце займають капітальні інвестиції, за допомогою яких відтворюються основні засоби виробництва, тобто створюється матеріальна основа для підвищення продуктивності праці. Завдяки капітальним інвестиціям реалізуються такі форми суспільної організації виробництва: спеціалізація, кооперування і комбінування.

Управління капітальними інвестиціями нерозривно пов'язано з впровадженням інновацій. Активізація інноваційної діяльності потребує нових форм та методів упровадження досягнень науки і техніки, насамперед за рахунок розширення інноваційного ринку, становлення якого в Україні його відбувається надто повільно.

Виробничі підприємства для подальшого розвитку потребують здійснення докорінних змін у різних напрямках своєї діяльності – створення нових конкурентоспроможних видів продукції, технологічного переозброєння, розробки більш досконалої концепції маркетингу, побудови більш ефективної структури управління підприємством тощо. Досягнення цих докорінних змін у виробничій діяльності потребують значного обсягу інвестицій, залучення яких має бути пов'язане з плануванням стратегічного розвитку підприємств. Можна без перебільшення стверджувати, що планування стратегічного розвитку виробничих підприємств і планування обсягу та напрямків його інвестицій – це два тісно пов'язаних між собою економічні процеси.

Підприємства обирають напрями своєї інвестиційної діяльності з урахуванням цілей свого розвитку, умов зовнішнього економічного середовища й інвестиційного клімату, рівня виробничого та фінансового потенціалу. Крім того, формуючи потребу в інвестиціях, кожне підприємство має водночас зважати на можливості залучення інвестиційних ресурсів за рахунок як внутрішніх, так і зовнішніх джерел фінансування. Потреба в інвестиціях формується підприємством за конкретними напрямками інвестиційної діяльності, кожен з яких потребує попередньої розробки так званих інвестиційних проектів.

У процесі прийняття інвестиційних рішень щодо реалізації окремих проектів найбільш важливою стадією є якісна розробка техніко-

економічного його обґрунтування (або бізнес-плану інвестиційного проекту). Структура бізнес – плану інвестиційного проекту підприємства має складатися з таких розділів: – юридичний статус підприємства; – стисла історична довідка про діяльність підприємства; – характеристика продукції, що виробляється та пропонується до виробництва підприємством, а також ринків її збуту; – характеристика конкурентного середовища; – план маркетингової діяльності; – план виробничої діяльності; – організаційний план; – план охорони навколишнього середовища; – фінансовий план та програма інвестицій; – аналіз можливих ризиків та страхування їх; – висновки.

Розглянуту структуру бізнес-плану (техніко-економічного обґрунтування) інвестиційного проекту може бути використано для проектів придбання цілісних майнових комплексів нового будівництва, повної реконструкції підприємства. Наведена структура розділів бізнес-плану інвестиційного проекту певною мірою відрізняється від загально визнаної в міжнародній практиці, тому за нею можуть розроблятися лише проекти, які фінансуються самим підприємством або спільно з вітчизняними інвесторами. Якщо ж передбачається участь у реалізації інвестиційного проекту іноземних інвесторів, то структура обґрунтування проекту, за вимогами UNIDO має містити як мінімум такі розділи: короткий виклад положень проекту (резюме); передумови та основна ідея проекту, аналіз ринку та концепція маркетингу, сировина та постачання, місцезнаходження, ділянка для будівництва, навколишнє середовище, проектування та технологія, організація та накладні витрати, трудові ресурси, планування та складання бюджету реалізації проекту, фінансовий аналіз та оцінка ефективності інвестицій.

Систему стратегічного управління капітальними інвестиціями можна представити як сукупність об'єктів, суб'єктів та процесів управління за інвестиційною діяльністю підприємства.

Зазначимо, що об'єкт стратегічного управління – це елемент, заради якого і створюється система управління. Звідси, об'єктом системи управління капітальними інвестиціями є інвестиційні проекти, інвестиційний процес в цілому та результат від капітального інвестування. На наш погляд, сукупність суб'єктів системи стратегічного управління капітальними інвестиціями доцільно розподілити за окремими рівнями з точки зору значущості в загальному процесі стратегічного управління:

Перший рівень – власники підприємства. Можуть брати окремі інвестиційні проекти під власний неопосередкований контроль, а

управління іншими інвестиційними проектами доручати Спостережній раді, Раді директорів, засновників підприємства.

Другий рівень – структурні підрозділи, що мають відношення до інвестиційної діяльності підприємства, на чолі з керівником або генеральним директором. Цей рівень може бути представлений:

1. Фінансовою службою підприємства, де виділяють загальний центр управління інвестиційною діяльністю. В цьому центрі управлінські функції виконує інвестиційний менеджер загального профілю по відношенню до дій інвестиційних менеджерів з різних видів інвестування, в тому числі й з капітального інвестування.

2. Планово-економічним відділом, де також виділяється центр з планування та економічного обґрунтування інвестиційних проектів. Перші два відділи працюють в тісному взаємозв'язку щодо конкретних інвестиційних проектів.

3. Обліковою службою, на чолі із головним бухгалтером, якому надходить інформація щодо поточного стану капітального інвестування на підприємстві у вигляді реєстрів синтетичного та аналітичного обліку необоротних активів, у тому числі і капітальних інвестицій, та який на підставі цієї інформації готує та передає фінансову звітність.

4. Іншими структурними підрозділами підприємства, що так чи інакше мають відношення до управління інвестиційною діяльністю, наприклад, юридичний відділ, в складі якого управлінські дії щодо законності здійснення інвестиційної діяльності виконує юрист-консультант.

Управління необхідно розглядати як процес, що постійно діє на підприємстві. Звідси, процес стратегічного управління капітальними інвестиціями – це дії посадових осіб, що мають відношення до прийняття управлінських рішень щодо капітального інвестування на підприємстві. Цей процес передбачає такі етапи: 1) визначення періоду формування інвестиційної стратегії; 2) вибір стратегічних цілей інвестиційної діяльності; 3) визначення напрямків капітального інвестування та джерел фінансування; 4) конкретизацію інвестиційних програм та термінів; 5) оцінку розробленої інвестиційної стратегії; 6) перегляд стратегії у залежності від зміни зовнішніх умов та становища підприємства.

Таким чином, метою управління капітальними інвестиціями є вибір найефективніших інвестиційних проектів і забезпечення реалізації окремих інвестиційних програм. Особлива увага приділяється вибору

інвестиційних проектів, що здійснюється на основі оцінки їх ефективності при забезпеченні послідовності проведення аналізу.

Список використаних джерел:

1. Сучасні проблеми розвитку системи обліку в Україні: монографія / За ред. М.С.Пушкаря – Тернопіль: ТНЕУ, 2010. – 268 с.
2. Семанюк В.З. Формування нових видів обліку та перспективи їх розвитку // Вісник ТНЕУ. – 2009.– Випуск 3. – С.12-116

Науковий керівник: к.е.н., доцент Семанюк В.З.

***Крупа Володимир,**
студент групи РКМ-51*

ОСОБЛИВОСТІ ОБЛІКУ, АНАЛІЗУ ТА АУДИТУ ПРЯМИХ ВИТРАТ НА ВИРОБНИЦТВО

Стрімкий розвиток ринкових відносин, зростання конкуренції спонукає виробників до перегляду усталених стереотипів у підходах до формування виробничих витрат, які ґрунтувалися в основному на принципі збільшення виробництва продукції при пропорційному зростанні витрат ресурсів.

Реформування економіки України зумовило необхідність змін в методології і техніці ведення фінансового обліку, зокрема обліку прямих витрат на виробництво. Вони зафіксовані в законодавчих актах: Законі України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні», Положеннях (стандартах) бухгалтерського обліку, Плані рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій.

Слід відмітити, що механізм реалізації виданих нормативних документів в багатьох випадках викликав суперечливі ситуації та необґрунтовано ускладнив систему фінансового обліку в цілому і прямих витрат на виробництво, зокрема. До того ж, досвід реалізації стандартів на практиці показав, що вони потребують методичного доопрацювання. Тому постає проблема розробки нових методичних підходів до обліку прямих витрат на виробництво, які повинні враховувати:

- відповідність національним стандартам бухгалтерського обліку;
- формування оптимального розміру прямих витрат на виробництво;